

REDAKTION:
Opinionsredaktør
Henrik Højgaard Sejerkilde
henh@jfmедier.dk

**REHABILITERINGSFORSKER,
JOURNALIST, PH.D., HELNÆS**
JØRGEN JEPPESEN

Politikerne vender det døve øre til. Fat dog, hvad kæmpevindmøller gør ved os

Jeg spoler tiden 10 år frem og læser: "Vindkræft (grøn cancer) er en sygdom, der involverer abnorm energivækst, som potentielt kan gennemtrænge eller sprede sig til andre dele af samfundsorganismen. Vindkræft spreder sig ved at vokse i størrelse og ved udsæd. Samfundet kontrolleres ikke længere af de normale mekanismer, stederne bliver ens, og individet mister sit formål og sin funktion. Ordet vindkræft anvendtes første gang i en kronik i avisen Danmark i maj 2018 om den spredning af kystnære havmøller, som Folketinget ikke i tide fik bremsset, og som nu står som et skræmmende monument over en fatal fejludvikling, vi i dag kender under begrebet den grønne cancer med skamfærede kystlandskaber og vildtvoksende unatur til følge". (Wikipedia 2028)

JEG VOVER DETTE grovkornede tankeeksperiment om visse egne af fremtidens Danmark, fordi det er som om, at det Danmark, der ligger i de øvrige egne, ikke vil eller kan forstå, hvad der er ved at ske. Det gælder også de fleste politikere i Folketinget, som vender det døve øre til de minoriteter, der er lettest at overhøre, når det store grønne energiregnestykke skal gå op.

De kystnære havmølleparker Vesterhav Syd og Vesterhav Nord er snart en realitet, nu står blandt andet det sydlige Lillebælt for tur. Hernede bor jeg, og vi er mange i de sydvestfynske, nordalsiske og østsønderjyske kystnære egne, som ved, at det Lillebælt, I kender, er en saga blot om få år. Hvis Lillebælt Syd, et gigantisk kraftværk bestående af op til 250 meter høje vindmøller, placeres i farvandet mellem Als og Helnæs som ønsket af Sønderborg Kommune og kapitalstærke samarbejdspartnere.

JEG APPELLERER TIL, at man prøver at forstå vores udsathed. Vi kystboere er få og spredte og kan i det store og hele kun mobilisere os selv med sporadiske underskriftindsamlinger, hjemmelavet info og løse netværk.

Som en slags godtroende Don Quijote'r farer vi rundt og insisterer på, at vores landsmænd inde i Danmark da må kunne forestille sig, hvad møller så høje som Storebæltbroens pyloner gør ved afsides kyster, vande og menneskers sind. Men så langt rækker folks fantasi og indlevelsessevne sjældent.

Tværtimod spørger de os, hvorfor i alverden vi ikke vil være med til at forbedre verdens tilstand med grøn energi fra vindmøller, som for pokker bliver nødt til at stå et eller andet sted. Ja, et eller andet sted. Vi kunne ikke være mere enige. Men sagen er jo den, at der er et andet sted. Ude på det rigtige hav, hvor store, effektive og stadigt billigere gigantiske møller snart opføres på sam-

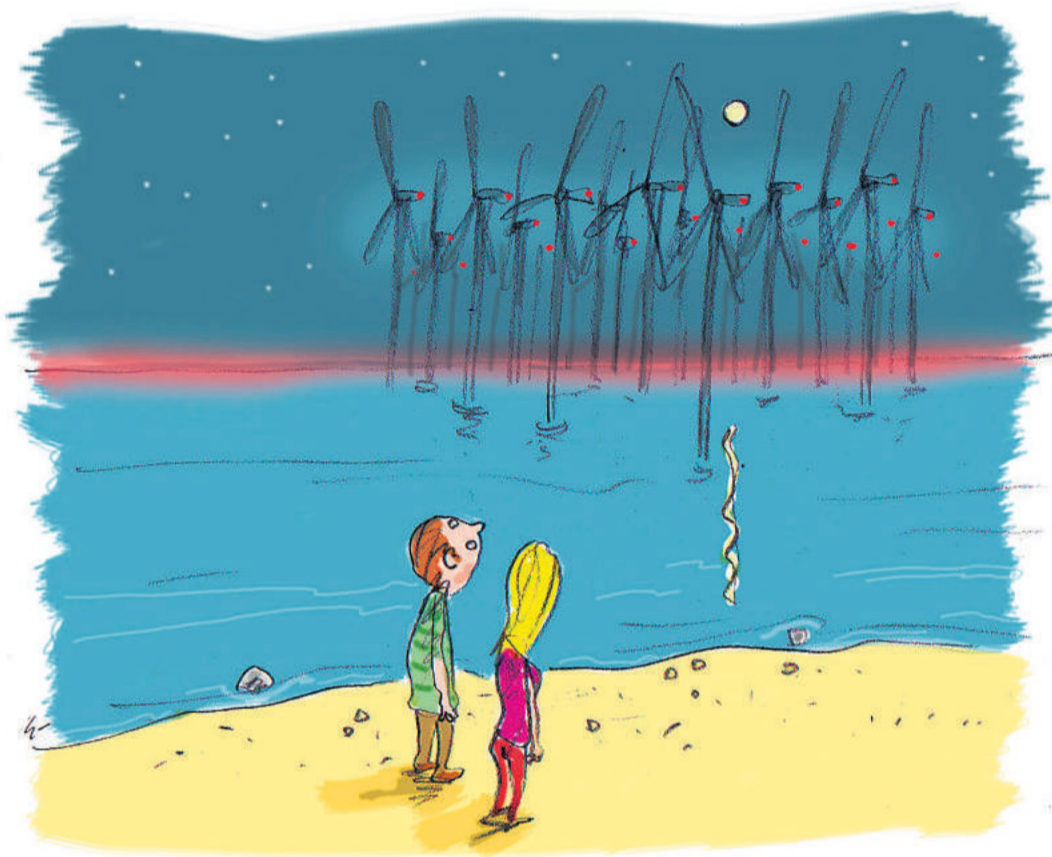

Illustration: Gert Ejton

lebånd. Derude risikerer vi heller ikke at ødelægge marsvinets vigtigste leve- og yngleområder eller dræbe havørne.

DET ER UMULIGT at forstå, at man giver lov til kystnære havmølleparker uden at kræve en tilbundsående samfundsøkonomisk analyse, der både indregner alternativomkostninger (værdien af en alternativ anvendelse, f.eks. havmøller ude på det rigtige hav, som mistes ved at bruge ressourcerne på f.eks. Lillebælt Syd) og det, som fagøkonomer kalder umålelige eller uhåndgribelige omkostninger, f.eks. den tabte livskvalitet hos demoraliserede kystboere.

Nogle vil måske hævde, at de påkrævede VVM-redegørelser undersøger de uhåndgribelige omkostninger. Det er ikke tilfældet. Når man studerer de redegørelser, der hidtil er udarbejdet for kystnære havmølleparker, er det overfladiske skøn og løse betragtninger, som skal forestille at være en sagkyndig vurdering af de menneskelige konsekvenser. Det er helt utilstrækkeligt.

Man må forlange, at der lægges studier baseret på anerkendt kvalitativ forskningsmetodologi til grund. Menneskers følelser er fakta og ligeså nødvendige og legitime data som forrentningsprocenter.

KYSTNÆRE HAVMØLLER SÆTTER ondt blod. Borgmesteren i Sønderborg udskam-

mer og latterliggør i lokalpressen møllemodstanderne ved at lade forstå, at de nok i virkeligheden mestendels er drevet af snævre privatøkonomiske interesser og i øvrigt bare kan kigge den anden vej, hvis en 250 meter høj mølle eventuelt skulle snige sig ind i synsfeltet. Desuden er det staten, som har udpeget området i Lillebælt, siger han hændervaskende. Ja, men gør det ham og hans kommune ansvarsfri?

Borgmester Erik Lauritzen mener på sin side utvivlsomt, at han er udsat for uretfærdig og uvederhæftig kritik. Jeg konstaterer, at storskala-kystnære mølleprojekter eroderer den højt besungne sammenhængskraft på det regionale niveau. Hvilket vel er mindst lige så farligt som på det nationale plan.

Hvis ikke vi hænger sammen i det mindre, hvordan så være stærke i det større?

FOLKETINGET KAN ENDNU nå at forhindre fejludviklingen, hvis det tør ændre aftalen fra 2012 om kystnære havmøller. Hvilket burde være muligt lige netop nu, da en ny bred energiaftale for det kommende årti skal forhandles.

Massiv udbygning med havmølleparker ude i det store og egentlige hav er sat på dagsordenen af centrale politikere, og i den sammenhæng må det være en formssag at flytte Lillebælt Syd med derud og i samme bevægelse én gang

for alle stoppe maltrakteringen af uberørte kystområder med sådanne misfostre.

REGERINGEN ERKENDER I sit udspil til energiaftale, at kystnære møller kan ødelægge landskaber, og den foreslår derfor at udvide grænsen for kommunal indsigelsesret fra 8 til 15 kilometer.

Alt andet lige må det betyde, at staten fremover siger nej til kystnære havmøller nærmere end 15 kilometer, hvis en berørt kommune gør indsigelse. Hvis forslaget altså vedtages.

Men hvorfor ikke tage skridtet fuldt ud og flytte alle fremtidige møller ud på mindst 50 km, sådan som regeringen selv foreslår for nye havmølleparker? Derude generer de ingen.

FØR NYLIG KOM jeg ved et tilfælde til ikke at køre ad motorvejen nordpå fra Hamborg, men i stedet over Husum. Lange strækninger er forvandlet til skove af vindmøller, som, når natten falder på, bliver til et uhyggeligt rødt og hvidt blinkende mørke.

De kystnære havmølleparker opføres på nogle af de få tilbageværende steder i Danmark, hvor det endnu bliver næsten rigtigt mørkt. Det slutter, når Lillebælt Syd m.fl. tænder for kontakten. Man vil selvfølgelig stadig kunne se fuldmånen, men den fylder mindre end én af møllerne.